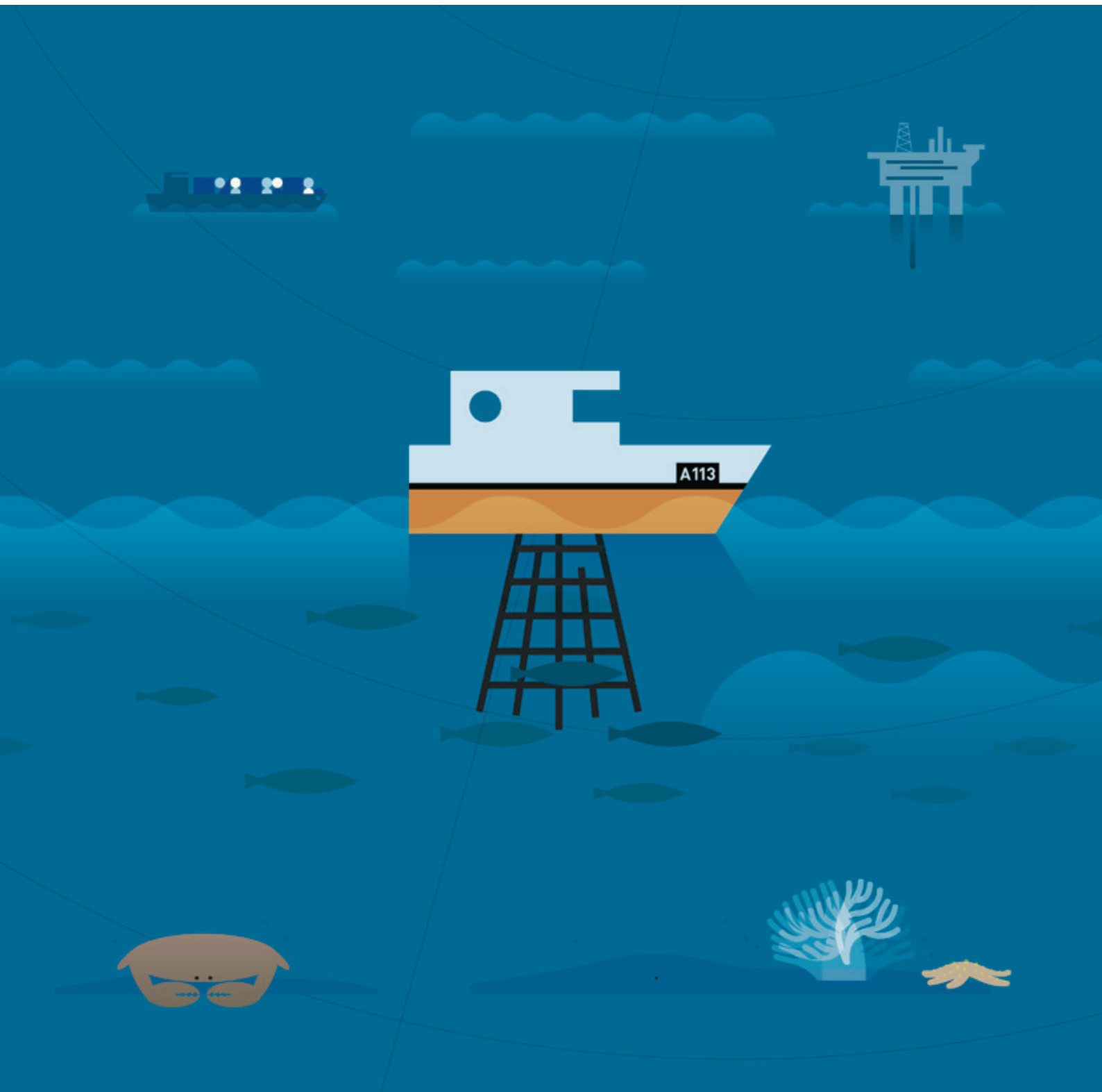

Status for gjennomføring og effekt av tiltak

Faggrunnlag for oppdatering av forvaltningsplan
for Norskehavet og for Nordsjøen-Skagerrak

Forord

Regjeringen skal som melding til Stortinget i 2020 legge fram en revisjon av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten samt oppdatering av forvaltningsplanene for Norskehavet og Nordsjøen-Skagerrak. Formålet med forvaltningsplanene er å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og økosystemtjenester og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og naturmangfold. Faglig forum for norske havområder og Den rådgivende gruppen for overvåking (Overvåkingsgruppen) er ansvarlige for å utarbeide det faglige grunnlaget. Det faglige grunnlaget blir utarbeidet som en serie med ulike rapporter hvor denne rapporten inngår.

Følgende institusjoner deltar i arbeidet med det faglige grunnlaget: Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet¹, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Kartverket, Kystverket, Meteorologisk Institutt, Miljødirektoratet, Norges geologiske undersøkelse, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk institutt for luftforskning, Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for vannforskning, Norsk Polarinstitutt, Oljedirektoratet, Petroleumstilsynet og Sjøfartsdirektoratet.

Faglig forum november 2018

Refereres som: Faglig forum for norske havområder 2018: Status for gjennomføring og effekt av tiltak - Faggrunnlag for revisjon av forvaltningsplanen for Norskehavet og for Nordsjøen-Skagerrak M-1244 | 2018

¹ Statens strålevern til utgangen av 2018

1. Innledning	4
2. Gjennomføring av tiltakene	5
2.1 Vurdering av effekt av tiltakene.....	5
3. Oversikt over forkortelser	6
4. Oversikt over gjennomføring av tiltakene fra forvaltningsplan for Nordsjøen og Skagerrak ...	7
5. Oversikt over gjennomføring av tiltakene fra oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet.....	23

1. Innledning

Denne rapporten oppsummerer tiltakene fra kapittel 9 i Meld. St. 37 (2012-2013) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Nordsjøen og Skagerrak og kapittel 7 i Meld. St. 35 (2016-2017) Oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet.

I følge Faglig forum sitt mandat skal forumet utarbeide det samlede faglige grunnlaget for oppdateringer og revideringer av forvaltningsplanene for Barentshavet – Lofoten, Norskehavet og Nordsjøen – Skagerrak.

Det faglige grunnlaget skal inneholde en oppsummerende karakteristikk av miljøtilstanden i havområdet og gi en beskrivelse av endringer og utviklingstrekk for blant annet:

- gjennomføring av tiltak i tidligere forvaltningsplaner som er lagt til deltagende institusjoner i Faglig forum, og en vurdering av effekten av disse tiltakene.

Med bakgrunn i dette er alle tiltakene som er listet opp i forvaltningsplanen gjennomgått og kommentert.

Hensikten med gjennomgangen er å vise hvordan tiltakene er fulgt opp og hvis mulig si noe om de har hatt en effekt.

Dokumentet er diskutert i Faglig forum og er omforent.

2. Gjennomføring av tiltakene

Gjennomgangen viser at det er igangsatt aktivitet knyttet til de fleste tiltakene. I Nordsjøen-Skagerrak er det totalt 64 tiltak. Fire av disse er gjennomført, for tre er det ikke igangsatt aktivitet og for resten pågår det aktivitet.

For Norskehavet er det totalt 64 tiltak. Det er bare ett av tiltakene det ikke er satt i gang noen aktivitet.

Tiltakene er av ulik karakter. For noen, som for eksempel av typen kunnskapsoppbygging og formidling, vil det være kontinuerlig gjennomføring av tiltak, mens for andre, som for eksempel å opprette ett gitt antall verneområder, gjennomføring av rammer eller innføring av konkrete regelverk, kan man sette et punktum og si at tiltaket er gjennomført. For eksempel er tiltaket som går på å opprette tre marine verneområder i Nordsjøen gjennomført. Tiltakene som går på organisering av forvaltningsplanarbeidet med opprettelse av et Faglig forum for alle havområdene og videreføring av overvåkingsgruppa med mandat for alle havområdene er også gjennomført. Eksempel på tiltak som ikke er fulgt opp er å vurdere behov for kunnskap i Skagerrak knyttet til eventuell petroleumsaktivitet i området. I begge forvaltningsplanene er det flere tiltak knyttet til marin forsøpling. Tiltakene går på kunnskapsoppbygging, opprydding, internasjonalt samarbeid, vurdering av regelverk. Det pågår mye aktivitet knyttet til temaet og det er aktivitet knyttet til alle tiltakene om dette temaet i forvaltningsplanen eller de er gjennomført. Ellers kan det nevnes at det er igangsatt aktivitet knyttet til prosjekt trua natur og nasjonal handlingsplan for sjøfugl.

2.1 Vurdering av effekt av tiltakene

Vi mangler en mekanisme for systematisk vurdering av effekt av tiltak. Etatene i Faglig forum har beskrevet oppfølging av tiltak de er ansvarlig for og forsøkt å vurdere effekten av disse. Det er utfordrende å vurdere effekten av flere av tiltakene i forvaltningsplanen. Økt kunnskap knyttet til kartlegging og overvåking fører ikke alltid til en bedre forståelse av tilstanden i de respektive økosystemene. Det er heller ikke umiddelbart innlysende hvordan økt kunnskap kan/bør benyttes innen forvaltningen av havområdene. For noen tiltak er det for tidlig å si noe om effekten fordi det ikke er gått lang nok tid til at tiltaket har gitt identifiserbar effekt. Når det gjelder tiltakene som er klare reguleringer, kan identifisering av effektene av tiltakene kreve en grundig gjennomgang og vurdering. Faglig forum har ikke hatt kapasitet til å gjøre dette i denne omgang.

3. Oversikt over forkortelser

Etatene i Faglig forum:

DSA – Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Fdir-Fiskeridirektoratet

HI-Havforskningsinstituttet

KV-Kartverket

Kyv-Kystverket

Mdir-Miljødirektoratet

NP- Norsk Polarinstitutt

NVE- Norges vassdrags- og energidirektorat

OD- Oljedirektoratet

Ptil-Petroleumstilsynet

Sdir-Sjøfartsdirektoratet

Departementene:

KLD –Klima- og miljødepartementet

OED –Olje- og energidepartementet

Andre forkortelser:

DNV-Det norske veritas

ESA – Eftas overvåkingsorgan

GBIF - Global Biodiversity Information Facility

IAU - Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning

ICES – Det internasjonale havforskningsrådet

MAREANO –Kartleggingsprogram for norske havområder

MPA – Marine Protected Areas

NEAFC - North East Atlantic Fisheries Commission

NIN – Naturtyper i Norge

NINA - Norsk institutt for naturforskning

NIVA – Norsk institutt for vannforskning

NMR – Nordisk ministerråd

OSPAR - Konvensjonen om bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren

PAME - The Protection of the Arctic Marine Environment Working Group

PFHxS - perfluorohexane sulfonic acid

PFOA - Perfluorert oktansyre

RNNP - Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet

SEAPOP – Seabird population –landsdekkende program for overvåking av sjøfugl

SEATRACK –Kartlegging av sjøfugls arealbruk utenom hekkesesong

SVO –Særlig verdifulle og sårbare områder

4. Oversikt over gjennomføring av tiltakene fra forvaltningsplan for Nordsjøen og Skagerrak

Tiltakene nedenfor er hentet fra kapittel 9 i Meld. St. 37 (2012-2013) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Nordsjøen og Skagerrak.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Tiltak for bærekraftig bruk og beskyttelse av økosystemene				
Helhetlige rammer for virksomhet				
1	Videreføre systemet med forvaltningsplaner. De helhetlige rammene for petroleumsvirksomhet blir fastlagt i forvaltningsplanene for hvert enkelt havområde.	Pågår	Forvaltningsplan for Norskehavet ble oppdatert i 2017.	
2	Legge opp til at forvaltningsplanene skal være rullerende og oppdateres jevnlig.	Pågår	Jf. forvaltningsplan for Norskehavet Meld. St. 35 (2016-2017) skal forvaltningsplanene revideres hvert 12. år og oppdateres hvert 4. år	Jevnlig rullering sikrer jevnt oppdatert kunnskapsgrunnlag og at forvaltningsplanene er forutsigbare, dynamiske og inneholder oppdaterte avveininger
3	Oppdatere forvaltningsplanen og de arealbaserte rammene for petroleumsvirksomhet i Norskehavet for første gang senest i 2014. Videre tas det sikte på å revidere hele denne forvaltningsplanen i 2025 for perioden frem mot 2040.	Pågår	Se tiltak nr. 2 for frekvens for oppdatering og revisjon.	Forvaltningsplanen for Norskehavet ble oppdatert i 2016-2017
4	Oppdatere forvaltningsplanen for Barentshavet - Lofoten i løpet av neste stortingsperiode. Ut fra et samlet behov, vil det i god tid startes en prosess	Pågår	Arbeidet med grunnlag for revisjon i 2020 pågår.	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	med sikte på å revidere den planen i 2020 for perioden fram mot 2040.			
5	Videreføre arbeidet med en helhetlig og økosystembasert forvaltning av Nordsjøen og Skagerrak. Ut fra et samlet behov, vil det i god tid startes en prosess med sikte på å revidere hele planen i 2030 for perioden frem mot 2050.	Pågår	Se pkt 4. Forvaltningsplan for Nordsjøen-Skagerrak skal oppdateres i 2020.	
6	Utvikle et arealverktøy for fremstilling og sammenstilling av kartbaserte data for oppdatering av forvaltningsplanene og formidling av disse, i et nært samarbeid mellom Faglig forum og BarentsWatch, og som skal gjøres tilgjengelig gjennom BarentsWatch.	Pågår	Utvikling av et arealverktøy for forvaltningsplanene har pågått siden 2014.	Datatjenester blir tilgjengeliggjort gjennom Geonorge. Det blir lettere å få tak i stedfestet informasjon knyttet til forvaltningsplanen og å lage kart
Rammer for petroleumsvirksomhet i Nordsjøen				
Skagerrak				
7	Vurdere det framtidige behovet for ny kunnskap om petroleumsressursene og miljøet i Skagerrak. Det vil ikke bli igangsatt petroleumsvirksomhet i området før en slik vurdering er gjennomført.	Ingen aktivitet	Det er ikke vurdert behov for ny kunnskap om petroleumsressurser i Skagerrak. Kunnskap om miljøvirkninger av petroleumsvirksomhet er ikke vurdert.	
Kystsonen fra Stad til Lista				
8	I et belte på 25 km fra grunnlinjen skal rettighetshaver sikre reell kapasitet innen kystnær beredskap og strandrensing, uten at den er basert på kommunale og statlige beredskapsressurser.	Ingen aktivitet	Det er vanskelig å følge opp. Det er behov for nærmere avklaringer.	
9	HMS-regelverkets risikotilnærming innebærer at det vil kunne stilles mer omfattende beredskapstiltak i kystnære områder.	Pågår	Dette er prinsipper i regelverket som gjelder uavhengig av forvaltningsplanen.	Ingen reell effekt av tiltaket. Kun en presisering av at regelverket gjelder.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Tobisområder (sør) og Vikingbanken				
10	Leteboring på og i en sone rundt tobisfeltene skal gjennomføres slik at gyting i minst mulig grad blir forstyrret og uten utslipp av borekaks slik at kvaliteten på tobisfeltene ikke forringes gjennom nedslamming fra boreaktivitet.	Pågår	Vilkåret vurderes løpende for aktiviteter i disse områdene. Det er gjennomført aktivitet i gyteperioder og det er usikkert i hvilken grad gytingen har blitt forstyrret. Borekaks er håndtert i tråd med vilkåret.	Vilkåret gir rom for beskyttelse av tobis, men kunnskapsmangel gjør det vanskelig å avgjøre hva som forstyrrer gyting i uakseptabel grad.
11	I forbindelse med mulige feltutbygginger i området skal det brukes løsninger som i minst mulig grad endrer bunnforholdene i tobisfeltene.	Pågår	Vilkårene er tatt inn i relevante utvinningstillatelser, jf. Yme-feltet. Mer erfaring vil komme med mulig utbygging av Kraflaprospektet.	
12	Øvrige fiskerivilkår videreføres.	Pågår	Fortsatt stor kunnskapsmangel og usikkerhet mht. effekter av petroleumsvirksomheten på fisk og andre marine organismer.	
Annet				
13	I forbindelse med nummererte konsesjonsrunder og tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO), vil myndighetene ta hensyn til all tilgjengelig ny kunnskap om virkningene av produsert vann, borekaks og andre konsekvenser for miljøet og de levende marine ressursene.	Pågår	Faglig forum mener at det er behov for å se nærmere på hvorvidt dette er ivaretatt ifm det videre arbeidet.	
Rammer for Havvind				
14	Følge opp den strategiske konsekvensutredningen for havvind med sikte på utlysning av områder.	Pågår	NVE har i 2018 vurdert om anbefalingene fra den strategiske KUen fra 2012/13 fortsatt er	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			gjeldende. Det er konkludert med at dette er tilfelle. Dersom det skal åpnes to områder for fornybar energiproduksjon til havs nå, anbefaler NVE to områder i Nordsjøen-Utsira nord og enten Sørlige Nordsjø I eller II for åpning.	
Et klima i endring				
15	Styrke kunnskapen om effekter av klimaendringer og havforsuring, inkludert økt havtemperatur og spredning av fremmede organismer (arter eller bestander som ikke forekommer naturlig i Nordsjøen og Skagerrak), og hvordan havforsuring virker sammen med andre påvirkninger som klimaendringer, forurensning og annen menneskelig aktivitet i området.	Pågår	Miljødirektoratet overvåker havforsuring i Skagerrak. Det er etablert en klimastasjon v. Arendal med integrert overvåking av klima, havforsuring og eutrofi. Data fra "Økokyst" og elveovervåkingsprogrammet kan brukes til å vurdere samvirke med andre påvirkninger. Miljødirektoratet har også satt ut et oppdrag til Niva om å se på sammenhenger mellom disse overvåkingsprogram-mene (Klimaoverblikk). NP har ansvar for å utvikle en biologisk effektindikator for havforsuring.	Resultatene fra klimastasjonen vil på sikt øke forståelsen av hvordan havforsuring virker sammen med klimaendringer og tilførsler av næringssalter. Hovedoppdraget i "Klimaoverblikk" gir informasjon om klimarelevante overvåkingsserier, og om mangler og forbedringspunkter for de tre nevnte overvåkingsprogrammene slik at man kan samordne dem bedre og få flere synergier. Disse anbefalingene kan brukes for å styrke klimaperspektivet og klimakunnskapen vi får ut av programmene.
16	Sikre et mer robust økosystem for å møte klimaendringer og havforsuring.	Pågår	Kunnskap om økosystemene og vern av områder kan bidra til mere robuste systemer. Det må sikres at arter kan flytte på seg og at populasjonene er store nok slik at de klarer å tilpasse	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			seg (tilstrekkelig genetisk variasjon). Se tiltak nr. 56 og 57 ang marint vern.	
17	Styrke kunnskapen om karbonopptak i marine vegetasjonstyper	Pågår	NIVA har på oppdrag fra Mdir et prosjekt (2017-2019) med midler fra NMR som går på marin karbonsyklus, karbonopptak og langtidslagring i tang, tareskog og ålegras i Norden, inkludert vurdering av tilpasningstiltak for å sikre fortsatt karbonsluk i disse økosystemene.	Resultatene fra oppdraget vil øke kunnskapen om karbonsyklus i de dominerende marine vegetasjonstypene i Norge og hvor stor andel av primærproduksjonen fra disse vegetasjonstypene som potensielt langtidslagres i marine sediment. De vil også kunne danne grunnlag for forvaltningstiltak som sikrer at disse økosystemene vil fortsette å fungere som karbonsluk også i framtiden, samt som grunnlag for ev. utvikling av utslippsregnskap for blå skog i Norge.
Tiltak for å oppnå en god miljøtilstand og sikre bærekraftig bruk				
Redusere overgjødning og forurensing fra miljøfarlige stoffer				
18	Følge opp relevante tiltak i vannforvaltningsplanene etter vannforskriften for å redusere miljøproblemer som følger av belastning på kyst- og havmiljøet fra	Pågår	Oppfølgingen av tiltak i vannforvaltningsplanene gjelder alle relevante sektormyndigheter, herunder kommuner og fylkesmannen.	Effekt vil være veldig varierende avhengig av det enkelte tiltaket. Noen tiltak vil kunne ha relativt rask effekt

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	nasjonale utslipp av miljøgifter, næringssalter og partikler.		Tiltak i planene skal være igangsatt innen utgangen av 2018. Sektormyndighetene oppdatere Vann-Nett med status for det enkelte tiltak. Norge skal rapportere status på tiltakene til ESA i 2018.	mens det for andre vil ta lang tid før man ser noen effekt. Fleste tiltak gjennomføres i ferskvann som videre også vil ha effekt i kystvann ved redusert tilførsel av miljøgifter, næringssalter og partikler.
19	Videreføre opprydningen av forurensede sedimenter i fjorder og havner.	Pågår	17 kyst- og fjordområder er prioritert for oppryddingstiltak. Målsettingen er at sedimenter som er forurenset med helse- og miljøfarlige kjemikalier ikke skal medføre fare for alvorlige forurensningsproblemer for planer, dyr og mennesker. Det jobbes kontinuerlig med områdene. Til nå er 5 av 17 områder ferdig ryddet. Ila 2018 vil ytterligere to områder være ferdige.	Resultatene fra de gjennomførte oppryddingstiltakene er gode. Oppryddingstiltak gir ren sjøbunn, og bidrar til at forurensningen i sedimentet tas ut av sirkulasjon og bort fra økosystemet. Det oppnås gode synergieffekter når oppryddingen samkjøres med andre planlagte prosjekter (f. eks. utbygging av havn, vei eller farledsmudring). Renere havneområder legger også godt til rette for at sjøkanten sentralt i byene tas bedre i bruk ved at det anlegges strandpromenader og for at byutviklingsprosjekter i sjøkanten kan etableres med nye badeområder.
20	Videreføre screeningundersøkelser av nye miljøgifter og utarbeide nye metoder for lettere å oppdage de potensielt farligste miljøgiftene.	Pågår	Screeningundersøkelsene går hvert år med nye stoffer og lokaliteter.	Effekter av screeningen er at vi får informasjon om nye stoffer. Dersom nivåene er problematiske setter vi i gang tiltak, lokalt, nasjonalt eller internasjonalt. Norske screeningresultater har vært med på å regulere flere stoffer i EU og FN, i tillegg

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
				til å identifisere lokale kilder som har blitt stanset.
21	Øke kunnskapen om den samlede belastningen fra miljøgifter, inkludert radioaktive stoffer, i havområdet.	Pågår	<p>Metodikk utprøves i noen av Mdirs overvåkingsprogram.</p> <p>Det pågår overvåking av radioaktive stoffer i miljøet, kontrollerte utslipp rapporteres. DSA holder seg informert om forskningsprosjekter som vurderer blandingseffekter hvor radioaktive stoffer er involvert.</p> <p>Overvåking av fremmedstoffer i mange marine arter (torsk, sei, makrell, nordsjøsild, reker, rødspette og tobis) pågår kontinuerlig. I tillegg er det siden 2011 gjennomført omfattende kartleggingsundersøkelser for taskekrabbe, brosme, lange og hyse, og kartlegging av breiflabb og lyr pågår. Det tas også stikkprøver av enkelte andre arter.</p>	<p>Omfattende kartlegging og overvåking gjennom mange år har gitt god dokumentasjon av nivåene av fremmedstoffer i en lang rekke marine arter i Nordsjøen/Skagerrak. Resultater fra overvåking av miljøgifter i flere arter villfisk og reker er blitt lettere tilgjengelig for offentligheten gjennom årlig rapportering på miljostatus.no: http://www.miljostatus.no/tema/hav-og-kyst/nordsjoen-og-skagerrak/miljotilstanden-i-nordsjoen-og-skagerrak/forurensende-stoffer/</p>
22	Styrke arbeidet for et strengere internasjonalt regelverk for miljøgifter i produkter.	Pågår	Se pkt 23.	Se pkt 23
23	Arbeide for internasjonal regulering av nye miljøfarlige stoffer, bl.a. gjennom Stockholm-konvensjonen.	Pågår	Det omfattende og langsiktige norske arbeidet med å få på plass forbud og annen regulering av miljøgifter i EU og globalt fortsetter.	<p>Det er oppnådd reduksjoner i bruk og utslipp av mange av miljøgiftene på prioritetslista, men særlig for de nyere stoffene på lista er vi ikke i mål.</p> <p>I 2017 fikk Norge inkludert den bromerte flammehemmeren, dekaBDE,</p>

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
				<p>på forbudslista til Stockholmkonvensjonen og vi foreslo en perfluorert forbindelse, PFHxS, som ny kandidat. I tillegg har den globale Minamtkonvensjonen om kvikksølv, som Norge har vært en av pådriverne for, trådt i kraft. I EU har vi jobbet fram forbud mot fem fenyلكvikksølvforbindelser som brukes i store mengder i EU, forbud mot PFOA og flere hundre relaterte perfluorerte stoffer og forbud mot dekaBDE. Alle disse stoffene benyttes i et vidt spekter av prosesser og produkter, og forbud bidrar til vesentlig utslippsreduksjon. Norske overvåkingsdata er viktig grunnlag for forbud og andre reguleringer av mange stoffer i EU.</p>
Styrke beredskapen mot akutt forurensning				
24	Bygge fem nye multifunksjonsfartøy med moderne utstyr for oljeopptak, i tillegg til OV «Utvær» som ble satt i drift høsten 2012.	Pågår	<p>Etter OV Utvær har OV Skomvær og OV Bøkfjord blitt ferdigstilt og er i full drift med moderne og avansert oljeopptaksutstyr.</p> <p>Status for nytt oljevernartøy nr. 4. Ryvingen, skroget er klart, vil leveres i 2018, operativt tidlig 2019.</p>	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
25	Løpende vurdere gjennomføring av Kystverkets miljørisiko- og beredskapsanalyse.	Pågår	Videreutvikling av sannsynlighetsanalyse verktøy for ulykker som fører til akutte utlipp. Utvikling av bedre miljøårsbarhetsmodell pågår.	Samlet gir dette et mer dynamisk og mer korrekt uttrykk for miljørisiko.
26	Styrke kommunenes evne til å bistå under statlige oljevernaksjoner.	Pågår	Utstyr til IUA'ene er kjøpt inn. Trener IUA'ene i deltakelse i statlige aksjoner	
27	Sikre et effektivt statlig aksjonsapparat gjennom øvelser, trening og bedre samordning.	Pågår	I tillegg til nasjonale øvelser blir det med jevne mellomrom gjennomført større øvelser som involverer våre samarbeidsland. SCOPE2017 var en slik øvelse som var støttet av EU og foregikk i Skagerrak høsten 2017. Les mer om øvelsen her: https://scope2017.com/	
28	Bidra til forsknings- og utviklingsaktivitet innen oljevern.	Pågår	KYV har en egen handlingsplan for FoU arbeid. Samarbeider med blant annet NOFO om utvikling av nytt og bedre oljevernustyr. Mdir bidrar gjennom krav i tillatelser og gjennom å påpeke mangler.	
Bekjempe marin forsøpling				
29	Støtte opp om frivillige opprydningstiltak, holdningsskapende arbeid og lokalt engasjement i arbeidet mot marint søppel blant annet ved å bidra	Pågår	Tilskuddsordningen til marin forsøpling etablert i 2015.	Bidratt til stort fokus på forsøpling som problem.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	til videreføring av den årlige Strandryddedagen i regi av Hold Norge Rent.			
30	Sikre det juridiske grunnlaget slik at fiskefartøy og andre fartøy ikke påføres særskilte kostnader ved innlevering av oppsamlet søppel fra havet.	Pågår	Utredning om vederlagsfri levering av oppfisket marint avfall til havn.	Rapport er levert og forslag til et permanent system er oversendt Klima og miljødepartementet.
31	Vurdere endring i regelverket slik at kommunene gis adgang til å finansiere opprydding av marint søppel og forebygging av forsøpling på utvalgte offentlige steder gjennom de kommunale renovasjonsgebyrene.	Gjennomført	Nødvendig lovendring skal ikke gjennomføres.	
32	Videreføre ordningen med opprydding av tapte fiskegarn og annet utstyr fra fiskeflåten.	Pågår	Ordningen med opprydding videreføres. Hvert år gjenvinnes 500 – 1 000 tapte garn langs norskekysten, i tillegg til annet søppel som for eksempel vaier.	Bidrar til å fjerne tapt utstyr og søppel fra havbunnen
33	Utrede ordninger for at fritidsfartøy ikke dumpes ulovlig i sjøområder eller hensettes langs kysten.	Pågår	Det er opprettet en tilskuddsordning for håndtering av kasserte fritidsbåter.	Denne ordningen gir insentiver til båteiere å kvitte seg med båten på lovlig vis
34	Opprettholde overvåking av referansestrender som ryddes og overvåkes etter OSPARs metodikk for registrering av strandforsøpling.	Pågår	På landsbasis har vi opprettet syv OSPAR-strender for registrering av strandsøppel – to av disse ligger i Nordsjøen/Skagerrak	Bidratt til stort fokus på forsøpling som problem. Strandlokaliteten "ytre Hvaler" ligger på toppen i Europa når det gjelder forsøpling (antall gjenstander pr. 100 meter strandlinje). https://oap-cloudfront.ospar.org/media/filer_public/28/ec/28eceda5-27b9-40de-8195-27d757a076be/beach_litter.pdf

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
35	Styrke det internasjonale samarbeidet, blant annet gjennom å være pådriver for utvikling av en strategiplan for reduksjon av marin forsøpling i OSPAR.	Pågår	OSPARs regionale handlingsplan er vedtatt og landene jobber med oppfølging internasjonalt og nasjonalt.	Bidrett til sterkt økende fokus på marin forsøpling, plast og mikroplast i våre nære havområder og i vassdrag mv. OSPARs initiativ har hatt ringvirkninger i Norden, Østersjøen og også globalt.
Sikre bærekraftig høsting av fiskebestandene				
36	Videreføre arbeidet med en økosystembasert forvaltning av de levende marine ressursene.	Pågår	Økosystembasert sektorforvaltning (forvaltnings-prinsippet) er egen sak på det halvårslige Reguleringsmøtene	
37	Videreutvikle forvaltningen av tobis for å bygge opp og sikre bærekraftige gytebestander på alle historisk viktige tobisområder.	Pågår	Områdebasert forvaltning, generelt forbud i enkelte områder, tidsavgrenset, kvoteregulert fiske i andre områder, se referat fra Reguleringsmøtene.	
38	Fortsette oppbygging av fiskebestander hvor bestandssituasjonen er svak, spesielt nordsjøtorsk.	Pågår	Gjenoppbygning en del av fiskerisamarbeidet mellom EU og Norge.	Bestanden av torsk i Nordsjøen er i vekst ifølge ICES
39	Legge til rette for forskning og utvikling av selektive og mer skånsomme fiskeredskaper.	Pågår	Det pågår en kontinuerlig utvikling av fiskeredskaper blant annet for at de skal bli mere selektive og skånsomme	
40	Ivareta norske fiskeriinteresser i Nordsjøen og Skagerrak ved kontinuerlig å effektivisere norsk fiskerikontroll på havet.	Pågår	Overvåkning og kontroll er en kontinuerlig oppgave ivaretatt av norsk kystvakt/ Fdirs sjøtjeneste.	
41	Kontinuerlig effektivisere kontroll ved landing og omsetning av fisk fra forvaltningsplanområdet.	Pågår	Samarbeid med EU	Kontinuerlig aktivitet
42	Videreføre systemet med stenging og åpning av fiskefelt for å beskytte ungfisk.	Pågår	Stenging/åpning på grunnlag av overvåking fra kystvakt og Fiskeridirektoratets sjøtjeneste	Kontinuerlig aktivitet som bidrar til å redusere innblanding av ungfisk

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
43	Videreutvikle den systematiske fiskeriovervåkingen.	Pågår	Referanseflåten er videreutviklet	HI har startet målrettet sei-akustikktokt
44	Fortsette det langsiktige arbeidet med kartlegging av bruskfisk som haier og skater i Nordsjøen.	Pågår	Populasjonsstudier av pigghå pågår	
45	Evaluere resultatene av nytt områdebasert forvaltningssystem for tobisfiske som ledd i de årlige fiskerireguleringene.	Pågår	Løpende overvåking og rådgivning. Fisket reguleres etter en områdebasert forvaltningsmodell, revidert i 2017. Se også pkt 38	
46	Bidra internasjonalt til å sikre at den samlede høstingen av ressursene i Nordsjøen blir bærekraftig.	Pågår	Dette er en målsetting for det kontinuerlige fiskerisamarbeidet med EU. I denne sammenheng er også arbeidet med NEAFC viktig.	
47	Følge opp den nye avtalen med EU om utkastforbud i Skagerrak i nær kontakt med EU	Pågår	EU innfører utkastforbud for kvotebelagte arter f.o.m. 2019	
48	Generelt styrke samarbeidet med EU for å sikre en bærekraftig forvaltning av ressursene i Nordsjøen og Skagerrak. I dette ligger en spesiell oppmerksomhet på å redusere/eliminere utkast av fisk og videreutvikling av forvaltningsstrategier innen fiskerisektoren i tråd med føre-var-prinsippet.	Pågår	Dette er en målsetting for det kontinuerlige fiskerisamarbeidet med EU.	
Sikre bestander av sjøfugl				
49	Videreføre sjøfuglprogrammet SEAPOPOP i alle norske havområder.	Pågår	Programmet er videreført.	Systematiske kunnskapsinnhenting gjennom SEAPOPOP har gitt kunnskapen om sjøfugl et stort løft og bedrer forvaltningens grunnlag for økosystembasert forvaltning. Ny kunnskap blir fortløpende tilgjengeliggjort gjennom vitenskapelige publikasjoner, rapporter, seminarer og database. http://www.seapop.no/no/

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
50	Videreutvikle en systematisk overvåking av de viktigste sjøfuglbestandene.	Pågår		Se pkt 49
51	Videreutvikle kunnskapen om sammenhenger mellom nedgangen i mange av sjøfuglbestandene og tilgangen på næring og identifisere mulige tiltak for å bedre næringstilgangen for sjøfugl.	Pågår	Flere prosjekter pågår, blant annet isotopanalyser og analyser av mageinnhold. Det er ønskelig å re-oppnevne arbeidsgruppen sammensatt av sjøfuglforskere og havforskere som utredet sammenhenger mellom utvikling i sjøfuglbestandene og tilgang på næring.	Rapport fra arbeidsgruppen forelå i 2015. Kunnskapsoppbyggingen foregår også gjennom prosjektsamarbeid mellom sjøfuglforskere og havforskere i SEAPOP.
52	Styrke innsatsen for å redusere bestanden av mink i strandsone og skjærgård.	Pågår	Gjennomføres primært i verneområder på øyssystem som har prioritet for desimering eller "fjerning" av mink jf handlingsplan mot amerikansk mink. Finansieres i hovedsak gjennom midler til tiltak i verneområder, etter bestilling og/eller avklaring med aktuell verneområde-myndighet	Det har lyktes å tilnærmet fjerne mink som art fra flere større områder/ øyssystemer langs kysten. Følges opp med feller og overvåking for å avdekke eventuell gjeninnvandring i de behandlede områdene. Det er publisert litteratur om effekter av slike tiltak i andre land. Det er ønskelig at det etableres direkte økologisk effektmåling av tiltakene langs norskekysten.
53	Videreføre kartlegging av omfanget av bifangst av sjøfugl i fiskeriene, samt kartlegge teknikker og teknologiske løsninger for å redusere bifangst av sjøfugl i fiskeriene og omfanget av bruken av disse.	Pågår	Kartlegging/kunnskaps-innhenting foregår i regi av Bifangstprosjektet. Et av målene er videreutvikling av prosjektet i retning av et overvåkingsprogram. Både variasjon i	En samlet populærfaglig oppsummering med vekt på forvaltningsmessige konsekvenser og avbøtende tiltak; NINA Temahefte 64, Utilsiktet bifangst av

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			sjøfuglforekomstene og fiskeridynamikk bidrar til stor varians i observasjonene så det er nødvendig med et stort datagrunnlag.	sjøfugl i norske kystfiskerier med garn og line.
54	Vurdere særlige krav knyttet til redskap og fangstmetoder i fiskerier eller områder hvor bifangst av sjøfugl er et problem.	Pågår	Det pågår uttesting av skadeforebyggende tiltak særlig knyttet til linefisket.	
Marine verneområder og marine beskyttede områder				
55	Videreføre arbeidet med marin verneplan.	Pågår	Syv av 36 kandidatområder er vernet. Det pågår arbeid med 20 områder.	Vern vil bidra til det nasjonale målet om representativ bevaring av norsk natur for kommende generasjoner, og sikre at det marine naturmangfoldet i de aktuelle områdene blir bedre bevart.
56	I 2013 ta sikte på å opprette inntil tre marine verneområder etter naturmangfoldloven.	Gjennomført	De tre marine verneområdene Framvaren, Tauterryggen og Saltstraumen ble opprettet 21.06.13.	Vern av områdene har bidratt til det nasjonale målet om representativ bevaring av norsk natur for kommende generasjoner, og sikre at det marine naturmangfoldet i områdene blir bedre bevart.
57	Delta aktivt i internasjonalt samarbeid (FNs generalforsamling, CBD, OSPAR m.v.) knyttet til identifisering av viktige marine områder og eventuelt vern eller beskyttelse av disse områdene.	Pågår	Norge deltar i det internasjonale arbeidet knyttet til identifisering av viktige marine områder.	
Kunnskapsoppbygging				
58	Videreutvikle indikatorer for vurdering av miljøtilstanden i Nordsjøen og Skagerrak og etablere	Pågår	Det er opprettet et system for samordnet overvåking av	Indikatorene vurderes kontinuerlig av Overvåkingsgruppen. Siden mange av

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	et samordnet overvåkingssystem for miljøtilstanden i Nordsjøen og Skagerrak.		økosystemets tilstand ut fra et sett med representative indikatorer. I utgangspunktet ble det satt fokus på å operasjonalisere så mange indikatorer som mulig.	indikatorene er godt etablerte og har lange tidsserier, har man nå bedre mulighet til å fange opp endringer i miljøtilstand over tid. Miljøproblemer som den siste tiden har fått økt oppmerksomhet, som for eksempel mikroplast, mangler foreløpig begrepsavklaring og standardisering av metodikk som gjør det mulig å vurdere omfang og miljøeffekt. Det pågår imidlertid et utviklingsarbeid på dette området.
59	På bakgrunn av overvåkingen identifisere: – hvilke øvrige miljøutfordringer det er viktig å håndtere i årene fremover, – nasjonale og internasjonale tiltak som kan bidra til å oppnå god miljøtilstand – hva slags kostnader og nytte som er knyttet til ulike tiltak.	Pågår	Det arbeides systematisk med etablering av fagsystem for klassifisering av god økologisk tilstand, både nasjonalt og internasjonalt.	
60	Vurdere iverksetting av pilotprosjekter for å skaffe erfaringsbasert kunnskap som grunnlag for bedre forvaltning og forbedring av miljøtilstanden, samt hvilke økonomiske verdier og potensial en bedre miljøtilstand kan utløse.	Pågår	Det er gjort en vurdering. Det foregår relevant aktivitet i "Oslofjord" prosjektet/kysttorsk-prosjektet.	Man har ikke funnet egnet pilotprosjekter men avventer videre med kunnskapsoppbygging.
61	Videreføre Mareanoprogrammet for kartlegging av havbunn i norske havområder.	Pågår	Kartlegging gjennom MAREANO pågår i Norskehavet og Barentshavet. Status for kartleggingen finnes her: http://www.mareano.no/kart/mareano.html	Kunnskap om havbunnen blir bedre. Forvaltningen kan bruke kunnskapen.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 37 (2012-2013):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Forenkle organiseringen av arbeidet				
62	Etablere et felles Faglig forum for helhetlig forvaltning av norske havområder.	Gjennomført	Ett felles Faglig forum for alle havområdene ble opprettet i 2014.	Fremmer helhetlig tankegang og gjennomføring av utarbeiding av faggrunnlag for de tre forvaltningsplanområdene.
63	Videreføre overvåkingsgruppen.	Gjennomført	Overvåkingsgruppa er videreført og dekker alle havområdene.	
Styrke det internasjonale samarbeidet om Nordsjøen og Skagerrak				
64	Videreføre og styrke samarbeidet innenfor eksisterende internasjonale fora for å oppnå og sikre en god miljøtilstand i Nordsjøen og Skagerrak.	Pågår	Relevant aktivitet pågår i flere fora: OSPAR, NMR, ICES. Se også tiltak nr 57	

5. Oversikt over gjennomføring av tiltakene fra oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet

Tiltakene er hentet fra kapittel 7 i Meld. St 35 (2016-2017) Oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Tiltak for bærekraftig bruk og beskyttelse av økosystemene i Norskehavet				
Et klima i endring				
1	Øke kunnskapen om effekter av klimaendringer og havforsuring på de marine økosystemene og samvirke med andre påvirkninger.	Pågår	Miljødirektoratet overvåker havforsuring i Norskehavet. I tillegg kan data fra "økokyst" og elveovervåkingsprogrammet brukes til å vurdere samvirke med andre påvirkninger. Miljødirektoratet har også satt ut et oppdrag til NIVA om å se på sammenhenger mellom disse overvåkings-programmene (klimaoverblikk). NP leder et prosjekt som vurderer om vingesnegl er egnet som effektindikator Flere målinger for pH og tilhørende hydrografi er ønskelig i Lofotbassenget	Hovedoppdraget i "Klimaoverblikk" gir informasjon klimarelevante overvåkingsserier, og om mangler og forbedringspunkter for de tre nevnte overvåkingsprogrammene slik at man kan samordne de bedre og få ut flere synergier. Disse anbefalingene kan brukes for å styrke klimaperspektivet og klimakunnskapen vi får ut av programmene.. Økt kunnskap er innhentet: pH i Norskehavet synker mer enn i andre havområder globalt.
2	Videreutvikle overvåkingen av økende havforsuring og klimaendringer og effekten på sårbare, kalkholdige organismer som plankton og korallrev.	Pågår	Havforsuringsprogrammet har hatt ekstraoppdrag som bl a har sett mer på karbonkjemi ved korallrev. Det	På sikt kan biologisk effektindikator for havforsuring og overvåking av korallrev inngå i havforsuringsprogrammet ved behov. For

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			vurderes hvordan dette skal jobbes med videre.	annen overvåking i marine, se svar under 1 over.
3	Styrke kunnskapen om karbonbinding i marint plankton og marine vegetasjonstyper som tang og tareskog og ålegrasenger.	pågår	Niva har på oppdrag fra Mdir fått et 3-årig (2017-2019) prosjekt med midler fra NMR som går på marin karbonsyklus og karbonopptak og langtidslagring i tang, tareskog og ålegras i Norden, inkludert vurdering av tilpasningstiltak for å sikre fortsatt karbonsluk i disse økosystemene.	Resultatene fra oppdraget vil øke kunnskapen om karbonsyklus i de dominerende marine vegetasjonstypene i Norge og hvor stor andel av primærproduksjonen fra disse vegetasjonstypene som potensielt langtidslagres i marine sediment. De vil også kunne danne grunnlag for forvaltningstiltak som sikrer at disse økosystemene vil fortsette å fungere som karbonsluk også i framtiden, samt som grunnlag for ev. utvikling av utslippsregnskap for blå skog i Norge.
Arealforvaltning og helhetlige rammer				
Særlig verdifulle og sårbare områder				
4	Utrede om områder med muddervulkaner, geotermiske oppkommer og metanhydrater oppfyller kriteriene for særlig verdifulle og sårbare områder.	Pågår	Fagekspertene på temaet vil bli bedt om å gjøre en vurdering av hvorvidt disse områdene bør identifiseres som verdifulle og/eller sårbare.	Hvilken status områdene vil få avhenger av om kriteriene oppfylles eller ikke
Marine verneområder og marine beskyttede områder				
5	Utarbeide en plan for det videre arbeidet med marint vern.	Pågår	Miljødirektoratet skal i henhold til tildelingsbrevet for 2018 utarbeide et forslag til helhetlig plan for marint vern.	Vil gi et helhetlig plangrunnlag for å kunne velge ut områder og gjennomføre prosesser med sikte på vern/beskyttelse av områder for å få en mer representativ bevaring av

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
				norsk natur både innenfor og utenfor territorialgrensen.
6	Videreføre arbeidet med etablering av marine verneområder og marine beskyttede områder langs Norskehavskysten.	Pågår	7 av 36 kandidatområder er vernet. Det pågår arbeid med 20 områder.	Vern vil bidra til det nasjonale målet om bevaring av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og sikre at det marine naturmangfoldet i de aktuelle områdene blir bedre bevart.
Dyphavet				
7	Øke kunnskapen om naturtyper og arter på store havdyp.	Pågår	Pågår løpende i MAREANO med leveranser til GBIF; materialet danner bl.a. grunnlag for vurderinger av nye MPA'er (Fosså et al. 2015: Vurdering av norske korallrev). Det er generell satsing på forskning/kartlegging av mesopeagiske ressurser (HI).	
8	Vurdere behovet for vern eller beskyttelse av særegne og sjeldne naturverdier i dyphavet.	Pågår	Vurderes som del av arbeidet med helhetlig plan for marint vern. Se pkt 5.	
Mineralutvinning på havbunnen				
9	Foreslå en ny lov om mineralutvinning på havbunnen.	Pågår	OED jobber med lovtekst. Forventet ferdigstilt i løpet av 2018	
Rammer for petroleumsvirksomhet				

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Mørebankene				
10	Det skal ikke utlyses konsesjoner på Mørebankene.	Pågår		Det er ikke utlyst konsesjoner
Froan/Sularevet				
11	Ingen leteboring i oljeførende lag i gyteperioder og i hekke- og myteperioder (1. mars til 31. august).	Pågår	Vilkårene er tatt inn i relevante utvinningstillatelser	Vilkårene vil beskytte hekkende sjøfugl og gyteprodukter i vannsøylen fra utslipp fra leteboring i vilkårssonene.
12	Ingen leteboring i oljeførende lag i kystsonen mellom Froan og Sularevet i yngleperiode for havert (1. september til 15. november).	Pågår	Vilkårene er tatt inn i relevante utvinningstillatelser	Vil beskytte havert i sårbar periode ved utslipp fra aktivitet i området rett Froan.
Særlig for Sularevet				
13	Nye utvinningstillatelser skal iverksette nødvendige tiltak for å sikre at korallrevet Sularevet ikke skades av petroleumsaktivitet. Det må påregnes særlige krav for å unngå direkte fysisk skade på revene fra bunninnretninger og ankerkjettinger, nedslamming fra borekaks (steinmasse fra borehullet) og forurensing fra produsert vann (vann som følger med olje og gass fra reservoaret).	Pågår	Vilkårene er tatt inn i relevante utvinningstillatelser. I vedtak 908 fra Stortingets behandling av Meld. St 35 (2016-2017) ber Stortinget regjeringen om ikke å iverksette petroleumsvirksomhet, inkludert leting og seismikkskyting i Froan/Sularevet og Iverryggen, fram til en helhetlig marin verneplan for alle de norske havområdene er lagt frem for Stortinget.	Ved aktivitet på Sularevet vil det være vanskelig å unngå bunnpåvirkning og stille gode krav.
14	HMS-regelverkets risikotilnærming innebærer at det i sårbare områder vil stilles strengere krav til virksomheten for å unngå skade.	Pågår	Dette er prinsipper i regelverket som gjelder uavhengig av forvaltningsplanene.	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Iverryggen				
15	Nye utvinningstillatelser skal iverksette nødvendige tiltak for å sikre at korallrevet Iverryggen ikke skades av petroleumsaktivitet. Det må påregnes særlige krav for å unngå direkte fysisk skade på revene fra bunninnretninger og ankerkjettinger, nedslamming fra borekaks (steinmasse fra borehullet) og forurensing fra produsert vann (vann som føler med olje og gass fra reservoaret).	Pågår	Stortinget har vedtatt ingen aktivitet på Iverryggen jf vedtak nr 908. Vilkår er dermed ikke relevant.	
16	HMS-regelverkets risikotilnærming innebærer at det i sårbare områder vil stilles strengere krav til virksomheten for å unngå skade.	Pågår	Dette er prinsipper i regelverket som gjelder uavhengig av forvaltningsplanene. For aktivitet i Iverryggen SVO er det ikke relevant, men aktuelt for aktivitet i tilgrensende områder.	
17	Ingen leteboring i oljeførende lag i gyteperioder 1. februar til 1. juni.	Pågår	Vilkårene er tatt inn i relevante utvinningstillatelser	
Arealverktøy for havområdene				
18	Videreutvikle arealverktøyet for havområdene under forvaltningsplanene.	Pågår	Prosjekt pågår i samarbeid mellom Faglig forum og BarentsWatch	Datatjenester blir tilgjengeliggjort gjennom Geonorge. Det blir lettere å få tak i stedfestet informasjon knyttet til forvaltningsplanen og å lage kart.
Tiltak for å sikre god miljøtilstand og bærekraftig bruk				

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
Beskytte særlig verdifulle og sårbare områder				
19	Forbedre kunnskapsgrunnlaget om de særlig verdifulle og sårbare områdene for å kunne vurdere tilstand og måloppnåelse bedre.	Pågår	Det pågår kontinuerlig kunnskapsinnhenting	Økt kunnskap som kan bidra til målrettet overvåking og iverksetting av tiltak ved behov
Sikre bærekraftig høsting av fiskebestandene				
20	Styrke kunnskapen om virkninger på økosystemene ved høsting av nye arter og høsting på lavere nivåer i næringskjeden	Pågår	Bestandene av dyreplankton er under overvåking/utredning i forbindelse med kommersiell fangst av raudåte.	
21	Videreutvikle integreringen av bevaring og bærekraftig bruk i den videre oppfølgingen av forvaltningsprinsippet i havressursloven.	Pågår	Økosystembasert forvaltning med basis i forvaltnings-prinsippet behandles i egen sak på de årlige Reguleringsmøtene	
22	Fastsette forskrift om turistfiskevirksomheter med tilhørende regler om blant annet registrering og fangstrapportering.	Pågår	Registrerings- og rapporteringsordning for turistfiskebedrifter er innført	
Forebygge skade på marine arter og naturtyper på havbunnen				
23	Sammenstille og tilgjengeliggjøre eksisterende informasjon om sårbar bunnfauna for brukere av havet.	Pågår	Løpende informasjons-innhenting og modellering i MAREANO	Kart som viser sårbar bunnfauna legges ut på bl.a. mareano.no til allment bruk inkl. marine næringer.
24	Videreføre arbeidet med beskyttelse av korallrev og annen sårbar bunnfauna mot bruk av bunnredskaper og vurdere de økologiske	Pågår	Korallområder er beskyttet i forskrift (jf. korallforskriften 2016), arbeidet med generell bunnkartlegging pågår.	Registrering av korallrev gjøres løpende i MAREANO/NMDs database, som formidles videre til fiskebåter.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	sammenhengene mellom de beskyttede områdene.		Vurdering av økologisk sammenheng ikke startet.	
25	Legge til rette for fortsatt arbeid med utvikling av mer skånsomme fiskeredskaper slik at påvirkningen på bunnen blir minst mulig.	Pågår	Det pågår en kontinuerlig utvikling av fiskeredskaper blant annet for at de skal bli mere selektive og skånsomme	
Bevare arter og naturtyper				
26	Øke kunnskapen om funksjon og sammenhenger i de marine økosystemene.	Pågår	Tema er en del av NFR programmet Marinforsk	
27	Iverksette nødvendige tiltak for å opprettholde levedyktige bestander og forbedre tilstanden til truede og sårbare arter i forvaltningen av Norskehavet.	Pågår	Mdir leverte januar 2017 besvarelse på oppdraget "Legge fram en vurdering av hvilke marine arter og naturtyper som i et 5-års perspektiv har behov for ytterligere beskyttelse gjennom å bli utpekt som henholdsvis prioritert art og utvalgt naturtype", jfr Meld.st. 14 (2015 – 2016) Natur for livet. Mdir koordinerer "Prosjekt trua natur" for alle økosystemer -leveres Klima- og miljødepartementet i 2018.	NINA leverer faglige beslutningsgrunnlag om tiltak og myndighetene vurderer virkemidler samlet og på tvers av sektor- for å nå mål om bedret tilstand 2035.
Bedre situasjonen for sjøfuglbestandene				
28	Utarbeide en nasjonal handlingsplan for å bedre situasjonen for sjøfuglbestandene, inkludert en vurdering av om enkelte sjøfuglarter bør få status som prioritert art.	Pågår	Mdir leverte i 2017 besvarelse på oppdraget: " Skisse til disposisjon, fremdrift og organisering av arbeidet med handlingsplan som skal bedre situasjonen for sjøfugl. Videre oppfølging avklares i eget brev." Ytterligere utdyping av skissen er	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			levert. Handlingsplanen skal ferdigstilles 1.6 2019	
29	Videreføre kunnskapsoppbygging om sjøfugl gjennom kartleggings- og overvåkingsprogrammet SEAPOP.	Pågår		Den systematiske kunnskapsinnhenting gjennom SEAPOP har gitt kunnskapen om sjøfugl et stort løft og bedrer forvaltningens grunnlag for økosystembasert forvaltning. Ny kunnskap blir fortløpende tilgjengeliggjort gjennom vitenskapelige publikasjoner, rapporter, seminarer og database. http://www.seapop.no/no/
Fremmede arter				
30	Øke kunnskapen om spredning og effekter av fremmede arter i norske havområder.	Pågår	Løpende kunnskapsinnhenting for kongekrabbe Handlingsplan mot stillehavsøsters Risikomodellering og biomassemodellering av stillehavsøsters – et prosjekt igangsatt fra Agder til Østfold og – et prosjekt lagt ut på anbud fra Rogaland og nordover.	Grunnlagsdata for kvotefastsettelse. Gir muligheter for bekjempelse, være i forkant av utviklingen
Redusere forurensning				
31	Øke kunnskapen om kildene til og effekter av miljøgifter i marine organismer.	Pågår	I Norskehavet ble det i 2017 påvist at atlantisk kveite i et avgrenset området ved Sklinnadjupet, har et tydelig problem med miljøgifter. Miljødirektoratet har satt i gang flere	Reguleringstiltak kveite: - Fredningsperioder - Forbud mot fiske i bestemte områder grunnet innslag av miljøgifter

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			undersøkelser for å finne ut bakgrunnen for dette. Resultater forventes å komme i løpet av 2018 og 2019. Mareanoprogrammet har nedsatt en arbeidsgruppe som undersøker problemstillingen i et eget kartleggingsprosjekt.	- All kveite på 2 meter eller mer, død eller levende, skal straks slippes på sjøen
32	Arbeide for å redusere tilførsler av miljøgifter til Norskehavet blant annet gjennom strengere internasjonalt regelverk for bruk og utslipp.	Pågår	Det langsiktige norske arbeidet med å redusere utslipp i EU og globale utslipp av miljøgifter fortsetter.	<p>Det er oppnådd reduksjoner i bruk og utslipp av mange av miljøgiftene på prioritetslista, men særlig for de nyere stoffene på lista er vi ikke i mål.</p> <p>I 2017 fikk Norge inkludert den bromerte flammehemmeren, dekaBDE, på forbudslista til Stockholmkonvensjonen og vi foreslo en perfluorert forbindelse, PFHxS, som ny kandidat. I tillegg har den globale Minamtakonvensjonen om kvikksølv, som Norge har vært en av pådriverne for, trådt i kraft. I EU har vi jobbet fram forbud mot fem fenykvikksølvforbindelser som brukes i store mengder i EU, forbud mot PFOA og flere hundre relaterte perfluorerte stoffer og forbud mot dekaBDE. Alle disse stoffene benyttes i et vidt spekter av prosesser og produkter, og forbud bidrar til vesentlig utslippsreduksjon. Norske overvåkingsdata er viktig grunnlag for forbud og andre reguleringer av mange stoffer i EU</p>

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
33	Videreføre arbeidet med nullutslippsmålet for petroleumsvirksomheten.	Pågår	Krav til utslippsminimering gitt i utslippstillatelsene	
34	Styrke kunnskapen om påvirkning og effekter av undervannsstøy på fisk og sjøpattedyr, og etablere overvåking under forvaltningsplanene av undervannsstøy.	Pågår	Det jobbes med å etablere indikator for undersjøisk støy. Dette forsøkes samordnes med indikatorer i OSPAR.	Rapport som oppsummerer status for kunnskap om effekter av menneskeskapt støy på havmiljø publisert i 2017 (FFI-rapport 17/00075)
Trygg sjømat				
35	Sikre sjømattrygghet blant annet gjennom å videreføre overvåking av uønskede stoffer i sjømat.	Pågår	Overvåking av fremmedstoffer i sjømat pågår kontinuerlig, og HI tar nå årlige prøver i Norskehavet av torsk, sei, makrell, blåkveite, brosme, reker, og kolmule samt prøver hvert tredje år av NVG-sild. I tillegg er det siden 2011 gjennomført omfattende kartleggingsundersøkelser for Atlantisk kveite, brosme og lange. Kartlegging av hyse, breiflabb, lyr, rødspette og uer pågår. Det tas også stikkprøver av enkelte andre arter.	Omfattende kartlegging og overvåking gjennom mange år har gitt svært god dokumentasjon av nivåene av fremmedstoffer i de fleste av de viktigste typer sjømat fra Norskehavet. Funn av høye nivåer av miljøgifter i noen arter (eks. blåkveite i 2011-2016, Atlantisk kveite fra 2017) har ført til restriksjoner i fisket etter disse artene for å sikre sjømattrygghet. Resultater fra overvåkingen, dvs nivåer av miljøgifter (og næringsstoffer) i sjømat er gjort tilgjengelig for offentligheten gjennom https://sjomatdata.nifes.no
36	Øke kunnskapen om uønskede stoffer og næringsstoffer i lite utnyttede og i nye arter, til bruk i mat- og fôrproduksjon.	Pågår	Overvåking av både dyrkede og villhøstede makroalger (med analyse av både uønskede stoffer og næringsstoffer), samt arbeid med helseeffekter av tare pågår. HI har startet utvidet stikkprøvebasert overvåking av mesopelagiske arter (lysprikkfisk, krepsdyr og maneter).	HI's arbeid med både data og risikovurdering av fremmedstoff i makroalger, i samarbeid med næring og Mattilsynet, har vært nyttig for etablering av praksis i forhold til mattrygghet i algenæringen. HI's satsing på nye ressurser er ellers et viktig signal til næringsaktører som starter opp.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			Stikkprøvebasert overvåkning av sjøpølser, kråkeboller og maneter startes i 2018.	
37	Styrke kunnskapsgrunnlaget om forekomst og effekt av mikroplast i det marine miljøet og i sjømat.	Pågår	MAREANO etablerer p.t. rutinemessig prøvetaking i sedimenter. Mikroplastlab på HI etableres mht. fisk. Ellers pågår etablering av prøvetaking mht. plankton og sjøvann.	
Bekjempe marin forsøpling og mikroplast i havet				
38	Styrke overvåkingen av marin forsøpling i norske havområder, blant annet gjennom å styrke kunnskapen om marin forsøpling på havbunnen og videreutvikle overvåkingssystemet under forvaltningsplanene.	Pågår	Rapport fra DnV/NGI i 2017: om mikroplast i offshore-sedimenter	Dokumenterer mikroplast i sedimenter offshore. Oppfølging planlagt i 2018.
39	Styrke forskning på, og kartlegging av, marin forsøpling og mikroplast i økosystemene i norske havområder, og utrede overvåking av mikroplast.	Pågår	To HI-publikasjoner er utgitt i 2017 og 2018 om MAREANOs funn av søppel på havbunnen offshore. NIVA-rapport fra 2017: Test av metoder for måling av mikroplast i blåskjell og sedimenter	Dokumenterer utslipp av søppel og kilder til søppel på norsk sokkel. Dokumenterer mikroplast i blåskjell langs hele kysten. Oppfølging planlagt i 2018
40	Tilrettelegge for at frivillig sektor, kommuner og andre ikke-statlige aktører kan bidra best mulig til opprydding og andre tiltak for å redusere marin forsøpling.	Pågår	Det er etablert en tilskuddsordning for opprydding av marin forsøpling der private kan søke om tilskudd	Kommuner har allerede et ansvar for oppsetting av avfallsbeholdere og opprydding av forsøpling ved sterkt besøkte områder.

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
41	Utrede etablering av en eller flere nye enheter av skjærgårdstjenesten nord for dagens virkeområde, der fjerning av marin forsøpling vil være en viktig oppgave.	Pågår	Det utredes etablering i Møre og Romsdal. Trolig oppstart i 2018.	
42	Opprette en ny ordning for økt innlevering av kasserte fritidsbåter.	Gjennomført	Det er opprettet en tilskuddsordning for håndtering av kasserte fritidsbåter.	Denne ordningen gir insentiver til båteiere å kvitte seg med båten på lovlig vis
43	Utrede et system for vederlagsfri levering av avfall i havn for fiskere og andre som får opp avfall fra sjøen. Ordningen skal bygge på erfaringen fra prosjektet «Fishing for Litter» og videreføre opparbeidet kunnskap.	Pågår	Rapport levert	Basert på rapporten utarbeides det nå et forslag til et permanent system. Forslaget skal oversendes til KLD ila våren 2018.
44	Utrede forslag til en produsentansvarsordning for fiskeri- og oppdrettsnæringen.	Pågår	Utredning og kartlegging pågår	Utredningen skal ferdigstilles ila høsten 2018
45	Videreføre de årlige opprydningstoktene etter tapte fiskeredskap for å unngå spøkelsesfiske og redusere forsøpling.	Pågår	Toktet har doblet seiletid i 2018	
46	Videreføre opprydningen av forlatte eierløse blåskjellanlegg langs kysten.	Pågår	Fdir startet i 2015 som et pilotprosjekt. Kystverket har foretatt arbeidet de to siste årene. Kystverket har ikke fått midler fra statsbudsjettet i 2018.	
47	Utrede tiltak for ytterligere reduksjon av marin forsøpling fra fiskeri- og akvakulturnæringene, herunder tiltak for å redusere tap av redskap	Pågår	Norge er i forsetet for prosjektet «Clean Nordic Ocean» (spøkelsesfiske,	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			forsøpling og gjenvinning fra fiskeriaktivitet)	
48	Videreføre kartlegging og opprydning av dumpede batterier på havbunnen utenfor fyr/fyrlykter.	Pågår	I forvaltningsplan-området Norskehavet er det så langt identifisert 112 fyr/fyrlykter som skal undersøkes nærmere for å slå fast hvorvidt det finnes dumpede batterier på havbunnen utenfor. Kartleggingen/oppryddingen er startet opp og vil pågå i hele sommerhalvåret.	
49	Styrke gjennomføringen av OSPARs handlingsplan mot marin forsøpling og mikroplast.	pågår	Norge har en aktiv rolle i forhold til handlingspunktene 36, 42 og 56 i planen og gjennomfører i tillegg en rekke relevante utredninger knyttet til mikroplast Norge har støttet økonomisk en ny stilling OSPAR-sekretariatet for å styrke gjennomføringen av handlingsplanen	Arbeidet med pt. 42 bidrar til økt fokus på avløp og overvann som vektor for spredning av mikroplast Øker OSPARs gjennomføringsevne for planen
50	Bidra til et styrket internasjonalt forsknings- og kunnskapssamarbeid om mikroplast i havmiljøet, blant annet for utvikling av standardiserte definisjoner, målemetoder og indikatorer.	Pågår	Se pkt 49	
51	Styrke Norges innsats i det internasjonale og regionale miljøsamarbeidet mot marin forsøpling og mikroplast i havet, særlig gjennom samarbeidet under FN-systemet, OSPAR, Nordisk	Pågår	Norge er pådriver for arbeidet med marinforsøpling i FN systemet. Miljødirektoratet har faglig hatt særlig innsats i OSPAR og NMR. Norge har	Økt kunnskap og økt samarbeid med andre land i Norden og Vest-Europa

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
	Ministerråd, NEAFC, PAME og påvirkning overfor EU.		ledet en ad-hoc gruppe i NMR om tiltak mot forsøpling.	
Sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning				
52	Følge opp tiltakene i Meld. St. 35 (2015–2016), i tråd med Stortingets behandling av meldingen.	Pågår	Følges opp i tråd med regjeringens prioriteringer og tildelt budsjett gitt gjennom årlig tildelingsbrev.	<ul style="list-style-type: none"> - Grunnlagsarbeid for etablering av dynamisk risikomodell er i prosess - FoU-strategi utarbeidet - Tiltak i handlingsplan for oppfølging av beredskapsanalyse Svalbard og Jan Mayen er i prosess - Prosjekter for å øke kompetanse på håndtering akutt forurensning i isfylte farvann iverksatt
Styrke kunnskapsgrunnlaget – kartlegging, forskning og overvåking				
53	Videreføre kartleggingen av havbunnen gjennom Mareanoprogrammet.	Pågår	Naturtyper i Norge vil bli implementert når veilederen på marint er ferdigstilt av artsdatabanken	Øker kunnskapen om sårbar natur og generell miljøtilstand (dyp, geologi, miljøkjemi, arter, naturtyper, tråspor, søppel, mikroplast). Kunnskapen kan bant annet benyttes inn i arbeidet med marin verneplan, fiskerireguleringer og petroleumssaker.
54	Ta i bruk Artsdatabankens type- og beskrivelsessystem, Natur i Norge, i kartlegging av marine naturtyper.	Pågår	Pilotprosjekt for kartlegging etter NIN kyst, på Søre Sunnmøre.	Nødvendig for å kunne kartlegge etter naturtyper i Norge.
55	Videreutvikle overvåkingssystemet for økosystemene og miljøtilstanden i havområdene, og samordne dette med OSPARs overvåkingssystem.	Pågår	Utviklingsarbeid pågår, blant annet gjennom arbeidet med vurdering av økologisk tilstand. Det jobbes med	

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			samordning med OSPARs overvåkingssystem.	
56	Øke kunnskapen om økosystembasert forvaltning og sammenhenger i de marine økosystemene.	Pågår	Dette er tema som er dekket av NFR programmet Marinforsk	
57	Styrke kunnskapen om forebygging av akutte hendelser som kan medføre forurensning.	Pågår	Videreutvikling av RNNP-prosesser og -presentasjoner. Metodeutvikling for myndighetenes vurdering av ulykkesrisiko i et havområde.	Det er fortsatt behov for å forbedre bevissthet i petroleumsnæringen om at; <ol style="list-style-type: none"> 1. sikkerhetsarbeidet med forebygging av storulykker innbefatter forebygging av forurensningsulykker 2. forebygging av akutt forurensning er et virkemiddel for reduksjon av storulykkesrisiko 3. reduksjon av ulykkesrisiko er et virkemiddel for reduksjon av miljørisiko. Dette krever målrettet arbeid over tid, og utvikling av kunnskap, modeller og metoder.
58	Øke kunnskapen om samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske problemstillinger knyttet til havmiljøforvaltning.	Pågår	Videre arbeide med økosystemtjenester og verdiskaping pågår i forbindelse med utarbeiding av faggrunnlaget for revisjon av forvaltningsplan Barentshavet. I denne sammenhengen er det for første gang laget en egen rapport om økosystemtjenester som del av faggrunnlaget.	Øker kunnskap om betydningen av økosystemtjenester og verdiskaping som finner sted i havområdet. Kunnskapen kan bl.a. brukes til å synliggjøre havets betydning for samfunnet og/eller belyse samfunnsmessige effekter av ulike forvaltningstiltak.
Åpenhet, informasjon og kunnskapsformidling				

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
59	Fortsette arbeidet med å utvikle nettbasert formidling av informasjon og kunnskap knyttet til forvaltningsplanene for havområdene.	Pågår		Informasjon knyttet til arbeidet med forvaltningsplanene er gjort lettere tilgjengelig gjennom havforum.no, miljøstatus.no og gjennom arealverktøyet. Det pågår en stadig utvikling.
Videreutvikling av forvaltningsplanssystemet – ny frekvens for oppdatering og revidering av forvaltningsplanene				
60	Legge frem en revidering av forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten i 2020.	Pågår	Arbeid pågår med faglig grunnlag for revidering av forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. Leveres våren 2019.	
61	Legge frem revideringer av de helhetlige og økosystembaserte forvaltningsplanene for havområdene minimum hvert tolvte år, og oppdatere dem hvert fjerde år.	Pågår	Faggrunnlag for revisjon og oppdatering er under arbeid.	
Internasjonalt samarbeid				
62	Videreføre havmiljøsam arbeidet i OSPAR.	Pågår	Norge deltar i havmiljøsam arbeidet i OSPAR.	
63	Bidra til å styrke samarbeidet om forvaltningstiltak i NEAFC, herunder om vern av sårbare områder for fiskeriaktivitet.	Pågår	Regelverket i NEAFC skal opp til vurdering i 2019.	
64	Styrke det nordiske havmiljøsam arbeidet.	Pågår	Det vises til pkt 51. Det er fortsatt fokus på hav og lystgruppen, det er startet prosjekt på marin forsøpling og klima og hav -det	

Gjennomgang av tiltak M-1244|2018

Nr.	Regjeringen vil/tiltak fra Meld. St. 35 (2016-2017):	Status	Kommentar	Vurdering av effekt av tiltak
			etableres en ny undergruppe om hav og klima.	

PETROLEUMSTILSYNET

Kartverket

Statens strålevern
Norwegian Radiation Protection Authority

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

FISKERIDIREKTORATET

KYSTVERKET

MILJØ-
DIREKTORATET

NVE

OLJEDIREKTORATET